

keizersvis Pomacanthus imperator Cebu

keizersvis, Pomacanthus imperator Juvenil Sabang

Koninklijke keizersvissen

Tekst en foto's: Marion Haarsma, www.underwaterfilm.nl

Deze prachtige, sierlijke en elegante vissen zijn de juwelen van het tropische rif! Er zijn veel soorten in allerlei kleuren. Engel- of keizersvissen (POMACANTHIDAE) vormen een familie van baarsachtige vissen. Ze hebben een plat en rond model, met een grote kop en een kleine bek op de punt met kleine borstelachtige tandjes. Ze worden gevonden in ondiepe riffen in de tropische Atlantische en Indische Oceaan en voornamelijk de westelijke Grote Oceaan.

De familie omvat zeven genera en ongeveer 86 soorten. De familie is nauw verwant met de koraalvlinders. Gemiddeld worden deze vissen 20 tot 45 centimeter lang. De kleinere soorten zijn populair als aquariumvis. De keizersvissen hebben opvallende kleuren en onderscheiden zich van de koraalvlinders door een scherpe, naar achter gerichte stekel op het kieuwdeksel. Bij sommige soorten bevatten de rug- en aarsvinnen lange uitlopers (zie bijvoorbeeld de grijze en de Franse keizersvis). De keizersvissen zijn felle verdedigers van hun territorium, waarbij zij soms grommende of knakkende geluiden maken. Jonge exemplaren bezitten een totaal afwijkend kleurenpatroon en treden ook als poetsvissen op. De meeste soorten voeden zich met sponzen.

Alle keizersvissen zijn tweeslachtig, ze beginnen als vrouwtje en indien nodig kunnen ze in een mannetje veranderen. Er is geen zichtbaar verschil tussen beide seksen. Ze baltsen bij zonsondergang in het open water, waarbij het mannetje het vrouwtje begint te stoten in de buikstreek en tot eierafzetting probeert te bewegen. We gaan een paar soorten nader bekijken!

Keizersvis, Emperor Angelfish, (*Pomacanthus imperator*)

De meest bekende is wel de keizersvis, om verwarring te voorkomen wordt deze ook wel de 'gewone' keizersvis genoemd. Gewoon is hij zeker niet, het is wel een van de mooiste vissen die in de zee rondzwemt, ze kunnen tot 40 cm groot worden. Er wordt gezegd dat de mooie kleuren te maken hebben met hun territoriumgedrag. De jonge

keizersvis, *Pomacanthus imperator*, Malediven

keizersvis, *Pomacanthus imperator*, juveniel, Oman

keizersvis, *Pomacanthus imperator*, intermediate, Raja Ampat

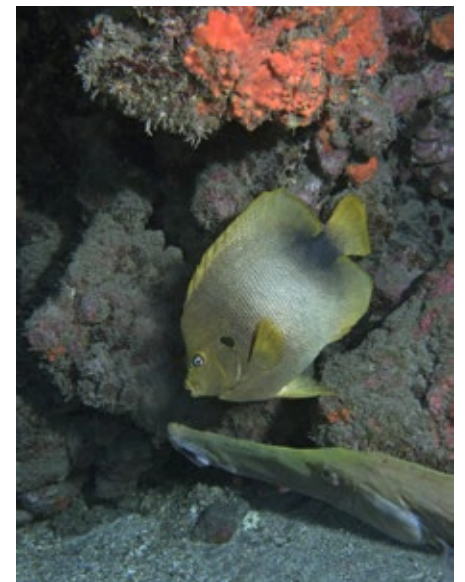

keizersvis, *Pomacanthus imperator*, Cebu

dieren, (juvenielen), zijn totaal anders van kleur, ze hebben een mix van blauwe en witte strepen, die een cirkel vormen. En als 'jong' volwassene; (intermediate), hebben ze een mix van de kleur van de juveniele en het volwassen dier, dus twee patronen, door elkaar heen (tot 5 cm). Het opmerkelijke kleurenpatroon heeft te maken met veilig kunnen betreden van het gebied van de volwassen dieren, die kunnen dreigen met onder andere klop geluiden.

Snelle zwemmers zijn het niet, meestal zwemmen ze met hun borstsvinnen. Deze soort leeft op koraalrijke buitenriffen en in lagunen, op een diepte van 3 tot 70 meter. Ze eten kreeftjes, poliepen, wormen en sponzen, ze kunnen ook het taaie vlees van sponzen verteren, wat maar weinig vissen lukt. Hij komt voor vanaf de Rode Zee tot aan Hawaii. Deze vis heeft een hoog, zijdelings samengedrukt lichaam met een vooruitstekende bek, die bezet is met vlijmscherpe, kamvormige tandjes. Aan de onderkant van het kieuwdeksel zit een grote stekel. Het interessante is dat de keizersvis er verschillend uitziet in 2 gebieden. In de Filipijnen hebben ze een lange spits toelopende rugvin, die langer is dan hun lichaam. Terwijl in de Rode zee en Malediven ze een ronde achterkant hebben. Gelukkig heb ik van beide ondersoorten een foto.

Afrikaanse keizersvis, Guinean Angelfish (*Holacanthus africanus*)

Aquaasan

Corals

Openingstijden:
Maandag van 13.00 tot 20.00
Woensdag van 13.00 tot 20.00
Vrijdag van 13.00 tot 20.00
Zaterdag van 10.00 tot 17.00

+31 6 31979971

Schipholweg 991
2143 CG Boesingheliede

www.aquaasan-corals.nl
info@aquaasan-corals.nl

Int' zeepaardje

openingsuren maandag t/m donderdag 16:00-20:00

Zaterdag 9:00-14:00

Zondag 10:00-14:00

Vrijdag gesloten

Buiten openingsuren op afspraak mogelijk

Antwerpse straat 342
2850 boom
Smeetssven@hotmail.be
0475895119

Voor al jouw zeeaquaria benodigdheden
Aquariums op maat gemaakt
Verdeler Waterbox, Colombo, Blue Marine,
Ocean Arts Producten, Parels Fish Food,
Neptunian Cube Aquaria
Elke week levend voedsel waaronder grote
zakken Dutch mysis, en natuurlijk steeds
zeepaardjes op voorraad (nakweek)
Voedingslijn van Jan Boerlage

www.intzeepaardje.be

<https://www.facebook.com/Int-zee-paardje-100343671463189>

Het jeugdkleed is donkerblauw van kleur met witte strepen en een knal gele snuit en staartvin. Bij het volwassen worden veranderen de kleuren in olijfgroen, met witte strepen en geel aan de kop en de vinnen, totaal anders dus. Hij heeft ook een donkere vlek aan het begin van de staart en een zwarte cirkel achter de kop. Hij komt voor tot een diepte van 40 meter, hij heeft een zeer gevarieerd dieet en eet veel sponzen, maar ook zakpijpen, kwallen, zachte koralen, algen en plankton. Deze vis mengt zich ook graag in scholen, samen met andere soorten.

Deze soort is pas officieel beschreven in 1951 door een Franse bioloog, dan is het eigenlijk een nieuw ontdekte vissoort? Hij is te vinden in het warme zuidelijke gedeelte van de oostelijke Atlantische Oceaan, o.a. Senegal, Congo, Sao Tomé en bij de Kaap Verdische eilanden. Er zijn al waarnemingen gedaan in de Middellandse zee, bij Malta en Sicilië. De foto's zijn gemaakt op het meest westelijke eiland van Kaap Verde, San Antonio.

Bruid van de Zee (*Pomacanthus maculosus*)

Dit is een algemene soort op koraalrijke kusttriffen, maar ook op verzande zoomriffen, van 2 tot 55 meter. Op die diepte is zwart koraal, maar ik weet niet of de vis dat eet, ze eten sponzen en zakpijpen. Een incidenteel krabje of garnaal zullen ze niet overslaan. Ook worden ze gezien bij ondiepe zeegrassbedden, daar zal dan ook wel iets te eten zijn. De kleur is blauw met een gele vlek op de flank, ook wel 'sikkel' genoemd. Een van de Engelse namen is Half-Moon Angelfish, dat is een duidelijke naam!

Hij komt voor in de Rode Zee, de Arabische Golf en in het noordwesten van de Indische Oceaan, tot aan

Kenia. Daarom wordt deze prachtige vis wordt ook wel 'Arabian Angelfish' genoemd. Hij kan tot 50 cm groot worden. Via het Suez kanaal migreren ze ook naar de Middellandse zee. De 'Bruid' is al voor de kust van Libanon waargenomen. Vanaf 5 jaar en zo'n 20 cm, worden de vrouwtjes seksueel volwassen en ze kunnen wel 36 jaar oud worden. Deze soort is hermafrodit, de oudere 'dames' kunnen van seks veranderen en mannetjes worden, in geval van een tekort aan 'heren'. De juvenielen hebben een strepenpatroon van witte en donkerblauwe kleuren, ze leven verstopt in het rif en zijn erg schuw. De 'baby's, zo'n 3 cm grote visjes, zijn erg moeilijk om op de foto te krijgen.

Franse keizersvis, (*Pomacanthus paru*)

Franse keizersvis, Pomacanthus paru, Statia

Franse keizersvis, Pomacanthus paru, intermediate, Curacao

Franse keizersvis, Pomacanthus paru, intermediate, Curacao

Franse keizersvis, Pomacanthus paru, juveniel, Curacao

Franse keizersvis, Pomacanthus paru, juveniel, Statia

Franse keizersvis, Pomacanthus paru, Curacao

De Franse keizersvis is een grote keizersvis, hij komt voor in het westelijk deel van de Atlantische Oceaan, van Florida tot de Bahama's en Brazilië. De vis kan tot 40 centimeter groot worden, en heeft een plat lichaam met puntige uitlopers aan de rug- en aarsvin. De kleur is zwartachtig met goudomrande schubben op het lichaam (behalve de kin en borst) met een gele stip op de borstvinnen, om het oog is een gele rand.

*Afrikaanse keizersvis, Guinean Angelfish,
(Holacanthus africanus)*

Fransekeizersvis, Pomacanthus paru, Stafia

Het gebied rondom de ogen is blauw en met een gele streep omrand, de bek is wit gekleurd.

De hele jonge dieren, de baby's (juvenielen), zijn helemaal zwart met een blauw accent aan de borstvinnen. Pas later krijgen ze verticale gele strepen, dat zijn de teenagers (intermediate)! De vis bevindt zich vaak in paren in ondiepe riffen, ze zijn graag in de buurt van gorgonen. Het voedsel bestaat uit sponzen, algen, zachte koralen en mosdiertjes. Jonge exemplaren treden vaak op als poetsvissen van murenen, horsmakrelen, snappers, baarzen en doktersvissen. Na het beëindigen van de poetsbeurt raakt de vis zijn klanten met de borstvinnen aan. De vis legt eieren en paartjes zijn monogaam. De eieren worden fel verdedigd tegen indringers en andere paren van dezelfde soort.

Geelmasker keizersvis, Blue-faced Angelfish, (*Pomacanthus xanhome-ton*)

geel masker keizersvis, *Pomacanthus xanhome-ton*, Malediven

Deze mooie vis komt voor in de tropische wateren van Azië, vanaf de Malediven tot in de Stille Oceaan, het hele gebied wordt ook wel Indo-Pacific genoemd. De vis heeft prachtige gele en blauwe kleuren, daarom wordt hij ook wel blauwkop genoemd. Aan het einde van de rugvin zit een blauwe stip, zeer markant voor deze soort. Hij komt voor op tropische riffen, baaien en grotten op een diepte van 5 tot 30

meter, het is een schuwe vis en niet algemeen. De jonge dieren zijn te vinden in ondiep water, waar algen groeien. De juvenielen hebben een patroon van witte en blauwe strepen. Deze vis is meestal alleen en eet sponzen en zakpijpen. Ze kunnen 38 tot 40 cm groot worden.

Gekroonde keizersvis, Queen Angelfish, (*Holacanthus ciliaris*)

gekroonde keizersvis, *Queen Angelfish, Holacanthus ciliaris, Stata*

Deze prachtige vis heet niet voor niets de Koningin van de Keizersvissen, helemaal in geel en blauw en met

een kroontje op het voorhoofd. Deze beauty komt voor in het westen van de Atlantische Oceaan heeft een groot verspreidingsgebied. Hij houdt van warm water en koraal riffen. Volwassen dieren zijn lastige eters en eten voornamelijk sponzen. Meestal leven ze in een harem met 1 mannetje en wel 4 vrouwtjes. De dames leven apart in het territorium en worden door het mannetje verzorgd. De paring is tijdens

de volle maan, de doorzichtige eieren drijven in het water tot ze uitkomen. De jongen zijn anders van kleur en leveren 'poets' service.

Grijze keizersvis, (*Pomacanthus arcuatus*)

grijze keizersvis, *Pomacanthus arcuatus, Belize*

grijze keizersvis, *Pomacanthus arcuatus, intermediate, Stata*

Kan een lengte van 60 cm bereiken en is daarmee de grootste keizersvissoort. Hij wordt gevonden van New York tot Rio de Janeiro en dus ook in de golf van Mexico en het Caraïbisch gebied. Ze hebben een grijze kleur met zwarte stippen, de kop is effen grijs met een witte bek. De jongen zijn zwart met gele verticale strepen. Het is een schuwe vis en ondanks het grote verspreidingsgebied, moeilijk op de foto te krijgen. Ik ben ook reuze trots op mijn foto van de 'intermediate', de teenager. Hij was best wel groot, maar had toch nog de 'baby' strepen. Ze leven op een diepte van 3 tot 30 meter. De juvenielen zijn vaak ondiep te vinden tussen stukjes koraal en in zeegras bedden. Ze zijn overdag actief en schuilen 's nachts in het rif. Ze eten voornamelijk sponzen, maar ook wel algen, zakpijpen en hydroid poliepen. De voortplanting is in de zomer, van april tot september.

geel masker keizersvis Pomacanthus xanthometopon, Malediven

gekroonde keizersvis, Holacanthus ciliaris, Belize

Hertogskeizervis, Rock Beauty, (Holacanthus tricolor)

Hertogsvis, Rock Beauty, *Holacanthus tricolor*, Statia

Ze komen na 15 tot 20 uur uit in larven, die geen effectieve ogen, vinnen of zelfs darmen hebben.

De grote dooierzak wordt na 48 uur geabsorbeerd, waarna de larven normale kenmerken van vrij rondzwemmende jongen beginnen te ontwikkelen. Gedurende 3 tot 4 weken voeden zij zich met plankton en bereiken een lengte van 1,5 tot 2 centimeter en nestelen zich op de bodem.

Het ondergaat een enorme kleurverandering door van 'jong' naar volwassene. In de aquariumhandel zijn het geliefde soorten, vooral de kleintjes, want de grote kunnen agressief zijn tegen de eigen soort. Verder zijn ze makkelijk te houden en ze eten alles. In de natuur leeft hij op kustriffen met spaarzame koraal groei en in rotsachtige gebieden met veel schuilplaatsen. Hij kan wel 45 cm groot worden en komt voor van 3 tot 35 meter. De volwassen dieren zijn vaak paarsgewijs te vinden in spleten, holen of wrakken.

Hertogsvis, Rock Beauty, *Holacanthus tricolor*, Belize

De volwassen vis is meestal geel en wordt richting de staart steeds meer blauw. De staartvin zelf is weer geel. De jonge dieren zijn helemaal geel met een zwarte vlek op de flank. De volgroeide hertogsvis meet zo'n 25 cm. Deze vis voedt zich voornamelijk met sponzen, kwallen en koralen, plankton en algen behoren ook tot het dieet. De vis heeft echter sponzen nodig om te kunnen overleven. Het leefgebied bevindt zich in de riffen van de tropische, westelijke Atlantische Oceaan tot aan de Noordelijke Golf van Mexico, op diepten tussen de 3 en 92 meter.

De volwassen vissen verblijven het hele jaar door in paren bijeen, wat duidt op een langdurige en monogame band. De voortplanting geschiedt rechtop, staand in het water, de buiken dicht tegen elkaar in wolken van sperma en eieren. Het vrouwtje produceert 25.000 tot 75.000 eieren per dag en tot 10 miljoen eieren tijdens elke paai-cyclus. De eieren zijn doorzichtig, drijvend in een waterkolom.

Zesbandkeizersvis, (Pomacanthus sexstratus)

Deze vis heeft een voorkeur voor

zesbandkeizersvis, *Pomacanthus sexstratus*, Komodo

koraalrijke lagunen en steile buitenrif wanden met een diepte van 1 tot 50 meter. Ze zijn zowel in helder als in troebel water te vinden.

Koningskeizervis, (Pomacanthus annularis)

koningskeizervis, *Pomacanthus annularis*, Thailand

Deze soort wordt ook wel 'Blue-ringed-angelfish' genoemd, wat wel een mooie naam is met zijn fel blauwe ring en diagonale strepen op een gele achtergrond. Het jonge dier is donkerblauw met blauwe en witte strepen.

Meestal zijn ze schuw, dat kan je zien aan de 'wegzwem' foto's!

Ze hebben een witte verticale band achter de kop en daarna nog 5 zwarte op hun beige-gele lichaam.

Hertogsvij, Rock Beauty, Holacanthus tricolor, Statia

koningskeizervis Pomacanthus annularis, Thailand

zesbandkeizersvis, *Pomacanthus sexstriatus*
Komodo019

zesbandkeizersvis, *Pomacanthus sexstriatus*,
Komodo

Het lichaam is ook nog eens bedekt met blauwe stippen en heeft blauwe randen, geweldig! Hun verspreidingsgebied is erg groot, van de Malediven tot Japan en Australië, ook wel de Indo-Pacific genoemd en ze kunnen wel 46 cm worden.

Net zoals de andere keizersvissen begint de zesband haar leven altijd als vrouw. Het is een zogenaamde sequentiële hermafrodit. Eenmaal volwassen vormen de vissen koppels die voor het leven bij elkaar blijven. Als er een man nodig is, verandert een van de 'dames' in een man. Op deze manier zijn er altijd voldoende vissen van beide seksen beschikbaar. Aan de kleur is overigens het verschil tussen man en vrouw niet te zien, ze zien er identiek uit.

Pauwoog keizersvis, (*Pygoplites diacanthus*)

Alle keizersvissen zijn mooi, maar de Pauwoog is de Parel van de Rode Zee. Het levensgebied strekt zich uit van de Rode Zee naar de Indische Oceaan en de Stille Oceaan. Dus van Madagaskar, Oost-Afrika, Malediven tot aan Japan. De kleuren zijn geel en blauw, mijn favoriete kleuren, met witte verticale strepen met zwart omlijnd. Die verschillende regionen kunnen soms kleine kleur nuances geven, het geel wat meer oranje, maar het knal gele staartje blijft altijd

Pauwoog keizersvis, *Pygoplites diacanthus*,
Pemba

hetzelfde. De felle gestreepte kleuren kunnen dienen om de lichaamsvorm te vervagen, waardoor de vis voor andere roofvissen moeilijker te herkennen is. De aarsvin bevat blauwe en gele concentrische strepen, en het achterste deel van de rugvin is blauw.

Deze kleuren hebben vermoedelijk ook een functie van camouflage. De blauwe plek op de staart (die op een oog lijkt) zou bijvoorbeeld mede kunnen dienen om belagers om de tuin te leiden. Jonge exemplaren hebben een afwijkende kleur, met een grote zwarte plek op het onderste deel van de zachte rugvin. Hij is klein en gedrongen van bouw, wel heeft hij een

pauwoogkeizersvis, *Pygoplites diacanthus*, RodeZee

voorstekend bekje en kan 15 tot 25 cm groot worden.

Ook kan dit stevige model wel 25 jaar oud worden. De vis bevindt zich vaak in lagunen en langs de wanden van koraalriffen, in de buurt van grotten. Het voedsel bestaat vooral uit sponzen. De vis komt solitair of in paren voor. De voortplanting vindt plaats gedurende zonsondergang of

in het donker. Ze doen een paringsdans waarbij ze elkaar omcirkelen en daarna laten ze de eieren en het sperma los in de bovenste waterlaag. Oh, wat lijkt me dat mooi om te zien!!!

Literatuur:

Koraalvissen Centrale Indo-Pacific Dieter Eichler Robert F. Myers ISBN 90-70206-54-4
Red Sea reef guide IKAN Helmut Debelius

<https://reefguide.org/>
https://www.diverosa.com/Boinaire_2021/
https://nl.wikipedia.org/wiki/Engel_of_keizersvissen
https://en.wikipedia.org/wiki/Pomacanthus_maculosus
https://nl.wikipedia.org/wiki/Franse_keizersvis
https://en.wikipedia.org/wiki/French_angelfish
<https://www.fishbase.de/summary/5662>
https://en.wikipedia.org/wiki/Gray_angelfish
<https://nl.wikipedia.org/wiki/Hertogsvis>
https://en.wikipedia.org/wiki/Holacanthus_africanus

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Pauwoogkeizersvis>
https://en.wikipedia.org/wiki/Pomacanthus_navarchus
https://en.wikipedia.org/wiki/Pomacanthus_xanthomelton
https://en.wikipedia.org/wiki/Rock_beauty

https://en.wikipedia.org/wiki/Queen_angelfish
https://en.wikipedia.org/wiki/Centropyge_vrolikii
https://en.wikipedia.org/wiki/Royal_angelfish
https://en.wikipedia.org/wiki/Sixbar_angelfish
<https://aquainfo.nl/artikel/pomacanthus-sexstriatus-zesstreep-keizersvis/>

